

Täby den 1 oktober 2019

Upprop om klimatet Vår tids mest angelägna fråga!

Naturskyddsföreningen i Täby har tillsammans med ett antal föreningar och organisationer formulerat ett upprop i klimatfrågan som riktas till er politiker i Täby kommun. Frågan finns sedan flera år på kommunens agenda, senast på Kommunstyrelsens möte 23/9, punkt 13, Länsstyrelsens remiss angående Klimat- och energistrategi för Stockholm 2020 – 2045. Klimatfrågans allvar 2019 kräver prioriterad uppmärksamhet och skyndsamt agerande.

Under arbetets gång har kontakt tagits med många föreningar. Vi har mött både oro och engagemang kring hotande klimatförändringar. Vissa föreningar har efter interna styrelsediskussioner bedömt att de inte kan stödja ett formellt upprop. De har känt sig osäkra om de har mandat från medlemmarna att fatta ett sådant beslut då klimat- och miljöfrågor inte ingår i deras förenings syfte.

Vi förväntar oss att uppropstexten läses och begrundas! Vi ser fram emot att ta del av era tankar och reflexioner. Efter uppropstexten följer ett par sidor med bakgrundsinformation med källhänvisningar, bra läsning om man vill veta vad vi stöder uppropstexten på!

Föreningarna/organisationerna som stödjer uppropet är:

Ett Hållbart Täby

Grindtorpskyrkan

Karbygrafikerna

PRO Täby - Näsby

PRO – Täby kyrkby

Täbys Folkdansgille

Täby Hembygdsförening

Täby Naturskyddsförening

Till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Täby!

Vi, representanter för organisationer och föreningar i Täby vänder oss till kommunens politiker i styrelse och fullmäktige. Vi vädjar att ni i varje politisk fråga uppmärksammar, bedömer och så långt möjligt reducerar negativ klimatpåverkan. Vi gör det utifrån det extrema hot som global uppvärmning och därmed följande klimatförändringar innebär. Ett hot mot fortlevandet av biologiska livsformer, däribland människan och mänskliga civilisationer som vi känner dem.

Vi vill stödja kommunens ambition att också i klimatfrågor ligga i framkant och vet att goda planer genomförs, t.ex. utbyggnad av cykelstråk. Ändå vädjar vi om ännu större ansträngningar framöver. Anledningen är att det nu är mycket ont om tid. För ca tio år sedan bedömdes det troligt att de allvarligaste effekterna av global uppvärmning låg långt fram i tiden, man talade om att kommande generationer skulle drabbas. Under de senaste åren har detta perspektiv krympt. Det handlar inte bara om ofödda barn och barnbarn, utan även om nu levande människor i världens alla länder, och därmed om dig och mig!

En förväntad konsekvens om inte världssamfundet mycket snart lyckas att påtagligt vända utsläppskurvan, blir att befolkningens oro stegras. Tillsammans med täta påtagliga tecken på ett klimat i olag, kan det snabbt leda till en utbredd existentiell oro, speciellt bland våra barn och ungdomar och därmed en känsla av hopplöshet inför framtiden. Det kan få starkt negativa följder för tilliten till och lojaliteten med samhällets regler och demokratiska institutioner.

Vi tror att de flesta människor ser starka skäl till att samhället kraftsamlar i klimatfrågan. Vi tänker att länder som Sverige med tunga klimatfotavtryck, utifrån humanism och rättvisa, har ett moraliskt/etiskt ansvar att snabbt och resolut arbeta mot ett samhälle fritt från fossil energi. FNs Klimatpanel konstaterar att hela samhället måste engageras i arbetet. Politiken och näringslivet kommer inte att själva klara uppgiften utan hela civilsamhället måste vara aktivt. Undertecknade föreningar och organisationer avser att bidra i denna uppgift som av människan kräver både vidsynthet, mod och uthållighet.

Vi anser dock att politiken har ett särskilt ansvar i denna samhällsfråga, därför riktas denna vädjan till er. Människor behöver hopp och har rätt att förvänta sig ledarskap och handlingskraft från sina folkvalda ledamöter!

Gemensamt måste vi hitta rätt väg för att förmå människor att välja hållbart, klimatvänligt och hälsosamt! Gemensamt måste vi förmedla en positiv bild av den omställning som är nödvändig!

Bakgrundsinformation

Information hämtad främst från FNs Klimatpanel och Meteorologiska världsorganisationen

Trettio års internationellt arbete har inte förmått bryta trenden mot en stegrad användning av fossila bränslen. Sedan 1990 har den uppvärmande effekten av långlivade klimatdrivande gaser – främst koldioxid - ökat med 41%. Varje rapport FNs Klimatpanel (IPCC) publicerar visar att av presenterade utvecklingsscenarier följer världen den mest negativa. (Ref. 1,2 o 3, IPCC, SPM 2015 och WMO, Press Release 22112018)

I en särskild rapport inför klimatförhandlingarna i Polen december 2018 beskrevs negativa effekter vid 1,5 och 2 graders uppvärmning. Omfattande negativa effekter sker redan vid 1,5 graders uppvärmning. Vid 2 graders ökning av medeltemperaturen förvärras dessa följder. Dessutom ökar risken markant för att jordens klimatsystem passerar gränser för en uppvärmning som skenar, d.v.s. självförstärkande system startar som människan inte bedöms kunna hejda. En sådan utveckling kan leda till temperaturstegring på 6 grader eller mer (Ref. 2, IPCC, SPM 08102018). Effekterna är globala och alltså oberoende av var utsläppen sker. Vissa utvecklingsländer – främst i Afrika och de s.k. ö-nationerna i Stilla havet – har p.g.a. fattigdom från början mycket låga per capita-utsläpp av växthusgaser, men behöver av rättviseskäl ges utsläppsutrymme för att kunna utvecklas (Ref. 4, Paris Equity Check).

Sveriges klimatpolitik har internationellt sett en hög ambitionsnivå men våra utsläppsminskningar har de tre senaste åren varit under 1% per år. För att nå våra klimatmål behöver de vara 5 – 8% per år (Ref. 5, Naturvårdsverket).

Klimatpanelen säger att det fortfarande är möjligt att hejda temperaturökningen vid 1,5 grader, men att det innebär att snabba och långtgående förändringar måste ske när det gäller markanvändning, energi, industri, bostäder/byggnader, transporter. *"Det är möjligt inom kemins och fysikens lagar, men att göra detta kräver förändringar utan tidigare motstycke"* klargör panelen i sin rapport.

För att klara målet med 1,5 graders maximal uppvärmning måste:

- världens utsläpp av växthusgaser minskas med 45% till år 2030
- världens nettoutsläpp vara noll år 2050
- världens utsläpp vara negativa under seklets andra hälft (Se förklaring 6!)

Sverige påverkar och påverkas av klimatförändringar – nu och i framtiden

Ekologiskt fotavtryck: Sverige tillhör gruppen länder med störst ekologiskt fotavtryck. Om alla världens människor levde som svenskar skulle resurser behövas motsvarande drygt fyra jordklot (Ref. 7, WWF).

Väder: I hela världen har extremväder varit vanligare trots att den globala uppvärmningen ännu endast nått 1 grad. I framtiden väntas detta i ännu högre utsträckning. Sverige måste "ta höjd" för ökad påfrestning på infrastruktur t.ex. vattenförsörjning (Ref. 8, MSB).

Mat: Odlingssbetingelserna kommer att ändras (Ref. 9, SIPRI). Sverige kan förvänta en ökad sårbarhet när det gäller matförsörjning vilket sommaren 2018 indikerade. Den inter-nationella marknaden kommer att påverkas när fler länder behöver köpa mat för att föda sin befolkning.

Hälsa: Ökad dödlighet vid värmeböljor har redan inträffat. Förekomsten av bakterier, virus och andra smittämnen stiger med höjd temperatur vilket bedöms öka antalet drabbade av smittsamma sjukdomar och infektioner. Fästinginfektioner förekommer redan nu längre norrut i landet. Luftföroreningar förkortar svenskens liv med 6 månader och 7 600 svenskar beräknas dö årligen av hjärta-, kärl- och lungkomplikationer (Ref. 10, Bertil Forsberg, Umu). En del av dessa sammanhänger med förbränning av fossila bränslen. Ökad algbloomning i Östersjön sker till följd av både övergödning och höjd vattentemperatur vilket minskar vårt innanhavs attraktivitet som rekreationsområde och funktion som matproducent.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det finns påtagliga hälsovinster om världens länder i hög takt övergår till andra energislag.

Migration: Redan nu sker folkförflyttningar p.g.a. väderrelaterade hot, enligt FNs flykting-organ UNHCR (2016) gäller det årligen ca 21,5 miljoner människor. Om den globala uppvärmningen inte hejdas är det ytterst troligt att migrationen blir storskalig när större delar av världens befolkning söker sig till platser där livsbetingelserna fortfarande är relativt gynnsamma, där mat fortfarande kan produceras, dit hör bl.a. norra Europa. Detta innebär ett starkt ökat tryck att flytta/fly, till bl.a. Sverige.

1. FNs Klimatpanel (IPCC) = International Panel on Climate Change
2. SPM = Summary for Policymakers (*Klimatpanelens rapportserie som riktas till politiker*)
3. WMO = World Meteorological Organization
4. Paris Equity Check, <http://paris-equity-check.org/warming-check.html>
5. Naturvårdsverket, Fördjupad analys av svensk klimatstatistik 2018
6. För att långsiktigt nå balans mellan världens samlade utsläpp och naturliga upptag av koldioxid – måste under en tid - koldioxid aktivt tas bort ur atmosfären och t. ex. vid vissa former av energi-produktion. Negativa utsläpp kan även skapas med omfattande återplantering av skog.
7. WWF = World Wildlife Fund – Världsnaturfonden
8. MSB = Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
9. SIPRI = *Stockholm International Peace Research Institute*
10. Bertil Forsberg, professor i miljömedicin, Umeå universitet